

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 66. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915689944320.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

»Just dertil gaar jeg over i min Fremstillings rette Rækkefølge. Vid da, at der er noget menneskeligt ved den fødende Natur. Om end den ikke ligner Mennesket mer, end Hunden i Gaarden ligner Stjernebilledet Hunden paa Himmelen, saa er der dog en Lighed. Vid da, at alle de Følelser, Forestillinger og Tanker, som gaa igennem Skabningens Hjord, de findes forenede i Verdenssjælen, men ikke i den samme Orden, i hvilken vi delvis og efterhaands erfare dem. De samle sig i hvert enkelt Øjeblik til een samtidig Intuition, hvori den højeste Glædesild forener sig med den allersandeste Erkendelsens 67 Lys. Og saaledes lever Livet fort, idet det søger i hvert Moment en ny og skønnere Ligevægt.« Nu afbrød jeg: »Men hvad er Meningen med dette Kaleidoskop? Er der da ingen Plan og ingen Fornuft og intet Formaal i denne barnagtige Leg?« »Nej, der er ingen Plan og intet Formaal uden det ene: Opholdelsen af Guds Eksistens, som tilfredsstilles ad uvilkaarlig og mekanisk Vej, idet Gud efter sit eget Væsens Lov tilintetgør de Maader, der ej behage Gud. Derfor er Middel eet med Formaal, og den ufuldkomne Sondring mellem begge, som findes hos os, og som vi kalde Fornuft, den Svaghed mangler hos Gud.« Da sagde jeg: »Men er der dog ikke noget Midtpunkt i Guds Sjæl, en herskende Evne, om hvilken Guds Forestillinger samle sig?« Spinoza svarede: Ogsaa her har jeg nu draget den sidste Konsekvens af Etica. Ifald Du kender mit Værk, da ved Du, Substansen er den højeste Væren, men denne er tillige den højeste Fuldkommenhed. Ser Du nu: med den højeste Fuldkommenhed følger naturligvis den højeste Lyst; men spørger jeg Dig nu: Hvad er den højeste Lyst, vi kende til?« Da overvej ed jeg, hvad jeg skulde svare: den fromme Ekstase, Samvittighedens Fred eller Hæderens Sødme. Men han afbrød min Tanke med dette stærke og sanddru Svar: »Vellyst er den højeste Lyst. Og derfor er Guds inderste Væsen Vellyst. Og som vi miste al Besindelse i Favntagets ildfulde Øjeblik, saaledes drukne og fortabes alle Naturens spredte Forestillinger i dette Ildhav af Attraa, af vunden Vellyst og atter nyvakt Vellyst, der evig brænder i dens Indvold.«